

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Випуск 9

Харків
2016

Таким чином, кропив'янка чорноголова створює вплив на фауну клімаксових сукцесій. Варто приваблювати кропив'янок чорноголових у лісові ценози, в якості обмежуючого фактору для шкідників автотрофів, шляхом розвішування штучних гніздівель.

Єфіменко Анастасія

КОРМОВИЙ РАЦІОН БДЖОЛОЇДКИ ЗВИЧАЙНОЇ *Merops apiaster* В ГНІЗДОВИЙ ПЕРІОД ВЕЛИКОБУРЛУЦЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Науковий керівник – д-р б. н., професор Л. П. Харченко

Птахи-норники – надзвичайно різноманітна за екологічними особливостями група птахів. Їх об'єднує необхідність риття нір для успішного розмноження.

При виборі об'єкта наших досліджень ми зупинилися на бджолоїдці звичайній, так як вона є одним із найяскравіших представників закритого типу гніздування у птахів (норногніздник).

Мета дослідження – з'ясувати кормовий раціон бджолоїдки звичайної в гніздовий період.

Об'єкт дослідження – представник ряду Ракшеподібних, родини Бджолоїдкові, бджолоїдка звичайна (*Merops apiaster*).

Предмет дослідження – кормовий раціон бджолоїдки звичайної в гніздовий період.

Кормовий раціон птахів вивчали шляхом спостереження за дорослими птахами і по вмісту погадок, які збирали біля гнізд і присад щоденно о 12:00 і 19:00 протягом усього гніздового періоду. Погадки зберігали в щільно зав'язаних бавовняних мішечках, на яких позначали дату, час і номер колонії.

При дослідженні вмісту погадок і визначенні видів комах використовували бінокулярний мікроскоп МБС – 10. Погадки попередньо розмочували в гарячій воді, розбирали, висушували і відокремлювали залишки комах, які були матеріалом для визначення комах.

Під час аналізу складу кормів бджолоїдки в 2014 р. було виявлено представників шести рядів комах, що відносились до 13 родин та 32 видів. У 2015 р. число видів зросло до 46. Крім комах, в погадках були виявлені залишки молюсків. У передгніздовий період в 2014 р. в живленні бджолоїдки переважали представники ряду твердокрилих (63,2%), у 2015 р. частіше зустрічалися перетинчастокрилі (79%). Склад кормів істотно залежить не тільки від місця і часу збору корму, але і від погодних умов. Нами встановлено, що в дощову погоду в кормі відсутні дрібні жуки, а число бджіл та джмелів збільшується. Після тривалих дощів у кормі були виявлені колорадські жуки.

Після дощу бджолоїдки знищують комах більше, що пов'язано, певно, зі зростаючою активністю останніх. Результати досліджень показали, що найбільш різноманітний кормовий раціон бджолоїдок у вечірній час. Склад кормів протягом гніздового періоду з середини травня до середини серпня істотно змінюється. Так, наприклад, з кінця весни до середини літа вміст бджіл у живленні бджолоїдки поступово зменшується. Це пов'язано з особливостями трофічної поведінки птахів на різних етапах репродуктивного циклу (відкладання яєць, висиджування, вигодовування пташенят) нами встановлено, що деяким парам бджолоїдок іноді у вигодовуванні пташенят допомагають ще один-два птаха-помічника. При відсутності корму птахи прилітають на пасіки.

На підставі проведених спостережень та аналізу літературних даних для відлякування бджолоїдок на пасіках рекомендується використовувати наступне: не ставити пасіки в радіусі 1,5-2 км від гніздових колоній бджолоїдки.